

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuul abonamentului:	Pretiuul insertiunilor:	Correspondintiele se se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ 1/2 anu . . . 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . 7 „ — „		
„ „ „ „ 1/2 „ . 3 „ 50 „		

Planulu de invetiamentu pentru scolele poporale in districtulu consistoriului romanu ort. din Aradu.

Lips'a unui planu de invetiamentu pentru scolele nóstre poporale éra de multu simtita, nu numai cu privire la recerintiele invetiamentului, ci si cu privire la necesitatile invetiatoriloru, cari in mare parte sunt fórté neajutati, încátu ei in scola nu se sciú de feliu orientá in propunere, nu sciú de unde se începá si cum? In chipulu acest'a invetiamentulu apoi trebue ori se regreseze ori se stagneze.

Planulu de invetiamentu ce-lu avemu d'inainte, daca invetiatorii vor fi conscii de missiunea lorú, va potea se li servésca in privinti'a acést'a de celu mai bunu indreptariu si indispensabilu pentru fiacarele. Apoi daca vom mai socoti cátu de indereptu am ramas noi de alte popore culte pe terenulu invetiamentului, interesulu si importantia operatului venerab. consistoriu este indoitu de mare, putemu dice, este cea d'intaie lucrare la noi, in feliulu seu, care a sciutu se tiena contu in detaiu de progresele mai noue in sciintiele pedagogice. Prin ea s'a datu invetiamentului poporalu o noua directia si cea mai potrivita in desvoltarea lui, pe carea poporele celea culte din tierile straine o adoptara de multu.

Da, recunoscemu lips'a cea mare de carti didactice si manuale de scola, carea póte se impedece pe cávta timpu esecutarea planului de invetiamentu in tóta estensiunea si cuprinsulu seu, dar se nu pierdemu din vedere ceea ce ni spune Montesquieu: „antaiu facu omenii institutiile, pe urma institutiile facu pe omeni.“

Noi aflamu planulu de invetiamentu alu venerab. consistoriu binevenitu chiar si la cei ce vor vrea se serie câte o carte de scola. Mai multu, prin elu se va desteptá totodata gustulu, emulatiunea, si chiar obligamentulu moralu d'a serie si tipari manualele de scola ce nu corespundu recerintieloru didactice, ori ni lipsesen cu deseversire. —

Dupa aceste premise, credemu a ni face o detoria placuta catra onoratulu publicu cetitoriu, daca vomu pune in vederea si apretierea sa momentele principali ale planului de invetiamentu despre care vorbimu.

Intrég'a lucrare din cestiune este impartita in siete punte séu parti principale, care tractéza: I) Primirea, locarea si clasificarea scolariloru; ingrigirea localitatiloru de invetiamentu II) Obiectele de invetiamentu; III) Scopulu si estensiunea obiecteloru de invetiamentu; IV) Impartirea timpului, planulu generalu d'ordálu d'invetiamentu; V) Scoala de repetitiu; VI) Disciplin'a; si a VII) Midilócele de invetiamentu.

Classarea séu locarea scolariloru este temeiuulu, pe care se póte face propunerea invetiamentului cu succesu.

De aceea autorulu planului de invetiamentu deosebesce in fiacare scola elementara siese classe, dupa sistem'a lui Comeniu, coresponditorie la etatea copiiloru dela 6—12 ani. Éra cu privire la tratarea cu copii, elu dá indegetarile celea mai bune si instructive invetiatoriloru, facendu-ii bagatori de sema, cá daca „invetiamentulu pana acuma a fostu pucinu roditoriu, si daca scol'a nu s'a potutu popularisá dupa recerintie, cauz'a nu jacea numai in apathi'a séu neinteresarea d'edintiosiloru, pre cátu adeseori in metodulu celu necoresponditoriu alu unoru invetiatoriu facia cu scolari.“

Obiectele de invetiamentu obligate pentru scola sunt: religiunea, limb'a romana, aritmetic'a si geometri'a cu desemnulu, geografi'a cu istori'a si cunoscerea drepturiloru si a detorintieloru cetatienesei, istori'a naturala, fisic'a, economi'a si esercitiele practice in gradinaritu, cantulu bisericescu si nationalu; gimnastic'a cu privire la esercitiele militare, cutare limba vecina, ér in scolele de fete lucrulu de mana. In planulu de invetiamentu se arata insemnatatea si scopulu fiacarui obiectu din aceste in „notitie preliminarie.“ Cu alte cuvinte, autorulu face definitiunea clara si precisa a obiectului. Acést'a este de mare importantia pentru invetiatori, dintre cari unii pro-

punu adeseori numai ea se propuna, fora a seî ratiunea pentru carea trebuie propusu cutare obiectu in scola. Ceea ce atrage atentiunea si cuceresce gustulu lectorelui este mai vertosu espunerea vioia si eleganta, carea in genere, se obsérva aici cu deosebire in tractatele despre doctrin'a religiunei, si limb'a romanésca! *) Dupa espunerea séu definitiunea obiectelor urméza apoi impartirea materialului, adeca, ce si câtu se propuna invetiatoriulu in fiacare classa? unde érași observamu o ordine esemplara si unu sistemu in adeveru didacticu. Dupre acésta impartire, in celea doue classe d'intaiu, adeca la copii de 6—7 si de 7—8 ani, obiectele sunt a se propune numai in modu intuitivu, si numai cei din class'a a treia incepu a se folosi de manuale séu studie.

Noi credemu cà ori care invetiatoriu chiar si in casulu daca n'ar avea cunoscintia in deajunsu de metodu, citindu cu diligintia si atentiune planulu prelucratu de venerab, consistoriu, elu va potea cu inlesnire si cu succesu a-si implini misiunea sa in scola. Insa pe câtu timpu invetiatorii nu vor fi consciu de misiunea loru, si nu vor avea la inima progresulu invetiamentului, pana atunci ori ce straduintia din partea consistoriului remane zadarnica.

Religiunea si influinti'a ei asupra omeninei.

(Continuare din nr. 4.)

Precum numai atunci suntem indreptatii a ne pronunçia in viéti'a nóstra de tóte dilele asupra cuiva, si a dice despre elu d. e. cà este „bunu“ séu „reu“, dupace i cunóscemu faptele, si dupace le supunemu acestea unei critice severe, dar nepreocupate; tocma asia sta lucrulu si cu religiunea: numai atunci suntemu in stare a ne pronunçia cu positivitate asupra religiositatii cutarua, daca i cunóscemu faptele, pentruçà in fapte se esprima si oglindéza religiositatea fiecàruia din noi si „credinti'a (religiunea) fara fapte este mórta“.

Candu sustienemu, cà in fapte se oglindéza religiunea si religiositatea nóstra, nu potemu negá, cà, daca nu avemu precautiunea necesaria, fórte de multe ori potemu veni in positiunea, ca chiar si faptele se ne insiele. In lume trecu nu arareori de fapte „mari“ fapte de acelea, prin cari faptuitoriulu loru nu a urmaritu altu scopu, decátu numai a orbi lumea si a satisface numai egoismulu seu. Câte „vorbe late“ nu trecu inaintea lumii de „bani buni“! La câte fapte la aparintia „mari“ nu si-ieau refugiulu acei'a, cari voiescu a duce „lumea pre ghiacia“, si a o exploata in folosulu loru! Câte nu se facu in tóte partile, si asia si la noi sub masc'a nationalitatii si patriotismului! Astfelu nu potemu negá, cà si sub masc'a religiunei se ascundu de multe ori fapte cu totul contrarie principiiloru ei.

Tóte acestea inse nu deróga nimicu asertiunei: „cà in faptele nóstre se oglindéza religiunea nóstra,“ pentruçà precum in viéti'a de tóte dilele faptele privite din tóte punctele de vedere nu ne potu insielá in pronunçierea judecatii nóstre asupra unuia séu altuia; tocma asia nu potemu gresi nici candu ne pronunçiamu asupra religiositatii cuiva, daca vomu cautá a ne insusi modulu, ce ni-lu indigitéza in acésta directiune fundatoriulu religiunei nóstre. Se ne aducemu numai aminte de cuvintele lui espuse in evangeli'a, in carea vorbesce despre cei doi denari ai veduvei aruncati in cass'a bisericeii, se ne infaci-siamu totdeuna paralel'a facuta de densulu intre sum'a cea nensemnata aruncata de veduva si intre sumele aruncate de ceialalti, se purcedemu totdeuna dupa principiulu indigitatu acolo, si ne vomu poté convinge, cà purcediendu astfelu, nici odata nu ne vomu insielá in judecat'a nóstra. De unde urméza dara, cà intre religiunea si faptele nóstre esista neconditionatu o legatura fórte strinsa.

Acésta impregiurare a condusu pre unii a identificá religiunea cu faptele si a face din religiune numai unu productu alu vointiei spiritului omenescu. Representantele acestei pareri, filosofulu Cant dice, „cà tóta religiunea consta numai intru aceea, ca noi se recunóscemu detorintiele, ce ni le impune ordinea morala, carea este unu edussu alu ratiunei, de legi ale lui Dumnezeu.“ Elu recunóscce, cà in spiritulu omenescu esista in adeveru tendinti'a de a se inaltá dela esistinti'a lucrurilor din lume la esistinti'a lui Dumnezeu. ba dice, cà formarea ideii de Dumnezeu in spiritulu omului cugetatoria este o necesitate psihologica; adaoge inse, cà tocma pentruçà acésta ideia se forméza in omu numai in urm'a acelei tendentie a spiritului omenescu de a se inaltá in infinitu in combinatiunile sale pre bas'a cunoscintieloru cascigate dela obiectele din lumea din afara, acésta ideia are numai o valóre subiectiva pentru cugetarea nóstra, si nu póte pretinde, ca ei se i corespunda in realitate obiectulu ce voiesce a-lu representá. Principiulu supremu alu activitatii morali a omului este dupa Cant legea: „lucra astfelu, ca massim'a activitatii tale se póta servi de lege generala pentru toti omenii.“ „Omulu, ca fientia rationala, este necessitatu prin insasi natur'a sa se luere astfelu, pentruçà la din contra si denéga insasi ratiunea sa. Omulu se nu caute prin activitatea sa morala fericirea sa, ci de indemnu alu faptelor sale se-i servésca totdeuna aceea ce pretinde dela elu ratiunea sa, pentruçà a face activitatea nóstra morala pendinte dela fericirea nóstra, séu a o face acést'a de scopu alu activitatii nóstre morali, ar insemná a supune activitatea nóstra morala intemplerii si capriciului, si acést'a cu atátu mai multu, cu câtu scimu, câtu de felurite sunt tendintiele ómeniloru in ceea ce privesce fericirea si multumirea loru, cà unuia i place un'a, ér altuia alt'a“. Ca se nu obosimu atentiunea cetitoriului vomu mai adaoge aici numai atátu, cà dupa Cant „nu religiunea produce fapte, ci

*) In unulu din nrii viitori vom reproduce ca de modelu, espunerea despre „Invetiatur'a religiunei.“
Red.

moral'a produce religiunea. Omulu nu este pentru aceea moralu, pentrucà este religiosu, ci vice-versa, este religiosu, pentrucà este moralu. Omulu n'are lipsa de religiune, daca purcede in activitatea sa morala, dupa cum i prescrie ratiunea lui; inse viéti'a morala ne conduce neconditionatu la religiune, si astfelu forméza in noi idei'a unui legislatoru a totu-poternicu si conducetoriu alu lumii."

Pentruca se potemu intielege defectele acestei teorie, trebuie se venimu mai antaiu in curatu cu fazele, prin cari ajunge omulu la sevarsirea cutarei fapte, Este cunoscutu, cà fiacarei fapte i premerge vointi'a. Psihologi'a ne aréta, cà voi'a omului este dependente dela unii factori, si anume dela sentiamentele nóstre si dela gradulu de inteligentia, respective dela cultur'a mintii si inimei nóstre. Motivulu fiecarei fapte este de regula unu sentiamentu, ér cugetarea nóstra are chiamarea, ca atunci, candu voimu a ne decide, se facemu cutare fapta, se ne infacisizez rezultatulu, si se ne arete, daca dispunemu de medilocele necesari, pentruca se potemu ajunge la rezultatulu propusu. Daca cugetarea ne infacisizeza rezultatulu, si posibilitatea de a ajunge la elu cu medilócele, de cari dispunemu, si acestu resultatu ne convine, respective daca se provóca in noi in urm'a cugetàrii nóstre unu sentiamentu de placere, atunci purcedemu la esecutarea faptei, altfelu nu.

De aici se vede defectulu celu mare alu parerii lui Cant. Elu face adeca pendente faptele nóstre numai dela mintea nósra, si in tendinti'a sa de a separà moral'a de influenti'a religiunei, nu recunósce nici decátu insemnatatea ce o are inim'a la formula-rea vointiei nóstre. Este frumosu, ba fórte usioru a dice, cà „omulu se faca bine, pentrucà este bine, si cà de motivu alu fapteloru nóstre se ne servésca numai ceeace pretinde dela noi ratiunea“; inse totu Cant ne spune, cà „omulu lucra fórte adesea in contra prescripteloru ratiunei sale“, adecafara conscientia, prin ce ne demustra in modu indirectu, cà ratiunea „nu este de ajunsu pentruca in vieti'a nóstra se fimu ómeni morali.“ Adeveratulu motivu alu fapteloru morali este si remane dragostea catra ceea ce este bunu, si acésta dragoste o produce numai religiunea. Numai dragostea catra Dumnedieu produce dragoste spre ceea ce este bine, o cugetare abstracta inse nici decátu.

De altmintrelea totu Cant vine si ne demustra intr'o carte a sa, cà „in natura omenésca esista unu reu radicalu,“ unu pecatu originalu (pecatu stremosiescu), o aplecare spre reu innascuta in toti ómenii fara esceptiune. Daca acum omulu din firea sa este aplecatu spre reu, ce garantia potemu avé, cà mintea si ratiunea lui lu-va face se-si desvólte in viétia activitatea sa morala in directiune buna, candu omulu este din firea sa aplecatu spre reu, si candu scimu, cà motivulu nemedilocitu alu fiecarei fapte este de regula unu sentiamentu?

Ori câtu de gresita este acésta parere, si ori câtu este ea de contraria esperientiei si istoriei, to-

tusi si-are si ea, ca si orice reu din lume, partile sale bune, si anume Cant ne demustra, cà in omulu cugetatoriu trebuie se se formeze neconditionatu ideii'a de Dumnedieu, cà numai atunci suntem in stare a ne implini detorintiele nóstre morali, daca le privimu acestea de legi ale lui Dumnedieu, si cà in omu este innascuta aplecarea spre reu, séu cu alte cuvinte, cà omulu se nasce cu pecatulu stremosiescu si consecintiele lui.

Daca omulu numai asia este in stare se-si implinésca detorintiele sale morali, candu le privesce acestea de legi ale lui Dumnedieu, atunci urméza de sine, cà religiunea trebuie se premérza fapteloru. Nu faptele nóstre producu in noi religiunea, ci religiunea produce fapte. Prin urmare religiunea nu este nici decátu productulu alu vointiei, ci tocmai din contra religiunea influentiéza si dirigéza vointi'a nóstra. Este adeveratu, cà intre religiunea si vointi'a nóstra esista o mare legatura, si de aci si provine legatur'a intre religiune si morala, inse pentru aceea ele nu sunt identice. Religiunea dara nu este nici decátu productulu alu vointiei, desi ele stau in strinsa legatura, ci isvorulu religiunei trebuie se-lu cautàmu aiurea.

(Va urmá.)

Studie despre arta.

(Dupre Herbart.)

IV.

Art'a de a cresce séu educatiunea.

(Fine.)

De ce se se tiena asia dera educatoriulu, daca nu se póte basá pre cultur'a formala si daca vede, cà materialulu cunoscintieloru nu produce nici o cultura personala, invetiandu-lu numai de a rostulu?

Mai inainte de tóte cu privire la scientie trebuie se se tiena de sintesa si de analiza; ér a dou'a cu privire la elevi de latirea si progresarea interesului

1) Sintes'a si analis'a se referescu nemedilocitu la si-urule de representatiuni, care jacu in scientie. Educatoriulu trebuie se produca totu ce se referesce la sintesa si analiza in modu intuitivu si nu mai dupa aceea se incépa cu invetiamentulu verbalu, pentru-cà pre baiatii, cari nu au vedutu nici observatu nemicu, nu-ii potí invetiá. Esemple intuitive trebuiescu apoi separate si numite in specie, pentru ca se le poti intrebuintiá scientifice. De aici resulta apoi, cà invetiamentulu sinteticu afla in esemplele intuitive una multime de puncte, de care se póte alipi. Educatoriulu numai atunci se va aflá pre adeverat'a cale psihologica, daca va petrunde de odata analiticu si sinteticu tiesetur'a si progresulu naturalu alu masseloru de representatiuni, cu care se ocupa la invetiamentu, si va grigi ca invetiaceii se-lu urmarésca intru tóte fora ca se se usenésca, va se dica fora ca se li-debilitizez aperseptiunea séu se-ii cumuleze cu representatiuni de acele, ce se impiedeca un'a pre alt'a.

2) Ce se tienne de progresarea interesului nu se pote dice nimicu in genere; aflàmu inse de consultu a ne provócá in privinti'a acést'a la esemplulu poetiloru celoru mari cari documentéza art'a cea mai mare, daca potu cuceri si produce curiositate,

Interesulu inse e de mai multe feliiuri. Geografi'a produce in elevi interesu empiricu; istori'a interessu spe-

culativu, ér scientiele naturali interesu esteticu; apoi din literatura se nasce in elevi pre langa interesulu esteticu si altulu de a partecipá la viati'a singurateciloru, apoi la binele societáti si in fine din relegiositate la dependentia generala.

Latirea toturoru intereseloru acestor'a inca apartiene la educatiune; dar' ni-se pare cá acést'a ar fi cu deosebire scopulu artei literarie, pentrucá numai dens'a pote pune la dispositiunea intereseloru amintite tesaurii scientieloru. Ce e dreptu invetiamentulu verbalu prepara art'a literaria, dar' pen'a cea dibace e insasi art'a literaria, care nu póte avé tianta mai nobila, de cátu a face se se latiésca tote feliturile de interese.

Impartirea interesulu in siese clase principale areta invetiatoriului obiectele, care are se le propuna de odata, pentru ca se tiena pre acelasi nivou tote siese clasele (tóte interesele acele potú resultá inse si dintrunu singuru obiectu de invetiamentu); apoi lu-si face se judece usioru, daca individulu respectivu se póte educá prin invetiamentu. Adeseori sunt debile si numai fugitive tote siese interesele si nu potú silí pre respectivulu se invetie. Alta data se observa inse cutare specia de interesu, dar numai microscopice. In casuri de aceste unde nu se manifestéza nici pofta dupa scientia, nici gustu, nici patriotismu si nici pietate, cu tote cá educatoriulu corespunde pre deplinu chiamarei sale, aici dispare tota speranti'a de a face ceva din omulu acel'a. Ultimulu remediú e se-lu dedai la lucru, cáci acést'a se pote si fora se aiba cineva interesu empiricu, speculativu ori esteticu, si astu felu se-i usiuredi si acestuia barem in cátu-ve modulu de a-si tirá viati'a.

Daca succede inse desvoltarea interesulu multifariu, atunci se ordinéza opulu celu naltu alu educatiunei dupa cumu pretindu ideile cele practice, care revarsa cu atátu mai multa lumina proprie spre elevu, cu cátu e mai puéinu de lipsa se-lu inveti a innotá prin torentele societáti. Aici inse trebuie se intrévina relegiunea si istoria si se introduca in elevulu celu entusiasmatu strictetia in cugetare si in critica propria. Mai departe e de lipsa se se faca deosebire marcata intre singuratecele idei practice, pentru ca se nu le amestece elevii un'a cu alt'a. — Devis'a spiritulu modernu e, se te nisuiesci spre lucruri totu mai rari; educatiunea inse trebuie se sustiena in talentele cele june obiectivitaea, pentru ca astfelu in spiritulu lorú se intre numai de acele masse de representatiuni, care isvorescu din lumina si adeveru.

Vorbindu despre educatiune ni-se ivescu doue cuvinte admirabile, adeca humanismulu si filantropinismulu, care ne facu se ni-intorcemu inca odata la scola.

Mai susu afirmaremú, cá scolele le potemu considerá de institute auxiliare pentru educatiunea din familia, carea fora de densele remane defectuosa. De acolo inca nu a urmatu, cá intr'adeveru tote scolele trebuie se si porte in sine caracterulu acel'a. Statulu are lipsa de forte multe soiuri de oficiali; afora de aceea statulu se ingrisesce, ca se nu dispara documentele cele vechi ale scientiei si artei séu se retacésca in coci si in colo ca si naea pre undele cele selbatice ale oceanulu; si intr'adeveru are dreptu, dara nici decátu nu din punctu de vedere pedagogicu. Memori'a limbei elene si latine se conserva ce e dreptu, daca silescu educatorii mai pre tota junimea se-si intreuintieza aperceptiunea cea mai buna spre invetiarea acestoru limbi, pentrucá teologi'a pretinde cunoscenti'a lorú deplina, ér jurisprudenti'a si medicini'a in parte; fora de limbile aceste scienti'a nostra si-ar pierde tota has'a si amu pierde din vedere tote firurile istorice, care ni-areta originea si desvoltarea culturai nostre. Nu e permisú nici unui poporu se tréca cu vederea preste defectele ce ar' urmá din neglegerea limbiloru amintite; aceste trebuiescu delaturate cu ori ce pretiu, va se dica trebuie se invetie junimea latinesce si grecesce, dar' nu e permisú se inlocuimu prin invetiarea acést'a lucrurile chiare cu altele obscure, ér pre cele sigure cu de cele dubie.

Inca de multu se ventiléza intrebarea, cá ore are ceva insemnata te pedagogica studiulu limbiloru antice? Humanismulu o afirma din tóte poteri; dar spiritulu timpulu preinde cu totulu altu cev'a si nici decátu nu in numele filantropinismulu. Dar se fimu buni bucurosi daca se invoiesce pedagogi'a se sustiena studiulu acelorú limbi, intrucátu nu e silita se se planga despre daunele ce i-se ivescu. Cumcá gramatic'a latina prepara cultur'a formala, dupa cumu s'a disu mai susu, e unu lucru despre carele potemu tacé, deorace junimea se scie ajutá si fora de cultur'a acést'a si, daca i-simtiesce cinev'a trebuinti'a, atunci se apuca mai tardíu si si-o insuesce. In fine trebuie se invetie elevii latinesce, prin urmare trebuie se invetie si gramatic'a latina si acést'a ajunge pre deplinu.

Obiectele principale, cu care pote face invetiamentulu servitie educatiunei, suntu istori'a si matematic'a. Venitoriulu ni va aretá intru cátu se pote suferi si ce folose pote trage junimea, daca invetia prin gimnasia filosofi'a. Intrega filologi'a o considerámú numai de scientia auxiliaria istoriei, cáci istori'a numai atunci se pote invetiá bine, daca evenimentele respective se ilustréza prin aretarea documenteloru, chiar ca si in istori'a naturala. E dreptu cá documentele producú impressiuni multu mai adanci, daca le pote aretá omulu in limbile strabune, ér nu in traductiuni; dar' din punctu de vedere pedagogicu acést'a nu escusa intru nimicu pre educatori se pierda timpulu celu scumpu cu invetiarea limbiloru antice, pre candu si fora de aceste e destulu, má! prea destulu de invetiatu. Miscamintele moderne ni-areta necesitatea de a nu lasá se-si pierda junimea timpulu cu gramaticalele cele antice, daca nu pretindu acést'a oficiele, pentru care se prepara. Preotulu, advocatulu, mediculu si professorulu trebuie se invetie cev'a din limbile antice, dar' gimnasiale suntu pline de baiati de acei'a, cari voru se studieze numai clasele inferioare; pentru ce nu frecuentéza ei ore scolele civite, unde h-e loculu? Pentrucá aceste séu lipsescu de totu séu apoi nu suntu aceea ce ar' trebú se fia, adeca scole principale si scole populari.

In scolele aceste nu are locu limb'a classica latina; numai intr'aceste pote folosi educatiunei invetiamentulu, si numai atunci si-voru castigá si gimnasiale libertatea se arete in fapta, cá si studierea limbiloru antice pote folosi educatiunei, daca nu suntu elevi multi dar alesi, si daca limbile acele se voru propune dupa una metoda corecta dar totu deun'a impreunate cu istori'a.

Din tote aceste aflámú, cá scolele trebuie se fia multu mai de multe felituri, decátu cum suntu astádi, pentrucá fia care scola si-capeta o caracteristica anumita, care aterna dela invetiatorii respectivi. Acést'a o dorimu din inima, pentrucá nu e acomodatú fia carele pentru ori ce scola.

Unii insetosiéza dupa scientie si nu-i poti saturá nici decátu. Pentru acesti'a se recere se avemu unu depositu forte bogatu de astufeliu de marfa.

Altii au lipsa de multa supraveghiare; acesti'a si-afla loculu celu mai corespundietoriu intr'o scola cu disciplina severa.

Mai suntu apoi si de acei'a, cari nu au aplicare spre scientie, dar suntu forte inclinati spre vieti'a comerciala. Pentru acestia nu se recere unu gimnasiu strelucitu, ci ajunge si acel'a, care si-cérca meritulu intru inprimarea continua de lucruri necesarie.

Scolele medie, cum suntu gimnasiale, e de doritu se fie uniforme, va se dica se tracteze totu acelesi obiecte de invetiamentu; dar' scolele elementarie e bine se fia cátu mai varie, pentrucá variatiunea naturiloru si necesitátile spiritali ale acestor'a suntu de totulú mari.

Asupra obiectulu acestui'a vomu mai reveni.

Teodoru Ceantea.

Revist'a bisericésca-scolastica. *)

Progresele crestinismului în Asi'a.

Daca secolulu nostru se chiama secolulu luminelor, ne intrebamu, care sunt óre luminele séu progresele lui laudate asia de tare? Aceste, in adeveru, sunt mici si neinsemnate in faci'a ignorantiei si a iatunerecului, ce stapanesce in mass'a ceea mare a omenimei. Nouespredece secolu si mai bine au trecut, dara lumin'a cea adeverata, lumin'a evangheliei lui Cristosu, inca nu a petrunsu in grosulu popórelorn de pe faci'a pamentului. Crestinismulu abia numera la 350 milioane credintiosi, pe candu opusu de acestia stau la 800 milioane necrestini!

Éca neproportiunea cea mare intre elementulu crestinu si celu necrestinu! Acést'a a destepatu interesarea si oresicumva chiar emulatiunea in poporele crestine d'a formá in sinulu loru diferite societáti misionare cu scopu d'a propagá crestinismulu. Astfelu de societati misionare au catholicii, protestantii precum si biseric'a ortodoxa a Rusiei. Se intielege de sine cà progresele catholicismului si a le protestantismului sunt multu mai mare ca ale ortodoxiloru, deorace catolicii si protestantii au midilóce de intretinere a missieloru in mesura mai mare.

Operatiunile missionariloru sunt concentrate mai vortosu in Indi'a, Chin'a si Iapani'a.

Indi'a. Diariulu „L. Evangeliste“ comparandu statistic'a missiiloru din India de pre anii 1871 si 1875, constata cà in acesti cinci ani numerulu cooperatoriloru indigeni (din tiara, pamaneni) s'a inmultitu cu 81, si-cà calcululu mediu in crestinarea Indieniloru este 10,500 la anu, si 4000 a celoru ce se impartasiescu cu sant'a eucharistia. Preste totu numerulu crestiniloru indieni se suie de presinte la cif'r'a de 266,391, si 68,689 cei ce se cumineca. Multu contribuie la intretinerea missiei in Indi'a, generasitatea principelui Dhuleep Singh, care, avendu femeia crescuta in scol'a missionara, in totu anulu la aniversari'a cununiei loru daruiesce câte 25,000 franci pe scopurile missiei, si acést'a donatiune o face elu deja de unu spredece ani.

Chin'a. Fields, o femeia misionara serie unu diurnalu americanu despre omorurile de copii care sunt la ordinea dilei in Chin'a. Ea dice: „Viéti'a femeiei chineze deja la nascere e amenintiata de pericolu. Mam'a chineza, daca n'a avutu fiu antaiu, ea si-ucide fiicele sale la nascerea loru, in speranti'a, cà in modulu acést'a va nasce fetioru pentru mostenire. Si chiar daca si are fete, mai multu de doue séu trei nu le lasa in viétiá. In class'a mea

biblica *) amu diece femei chineze, intre cari cinci au pierdutu deja 11 fete in nascere, ér celealalte cinci nu au comisu acést'a crima, pentrucà nici una din ele nu au avutu mai multu de trei fete.“

Chinesii in timpulu mai din urma au inceputu a persecutá cumplitu pre crestinii indigeni. Unu mandarinu a datu ordinu aspru crestiniloru ca ei se se inchine si se sacrifice in onórea idoliloru. Pre cei ce s'au opusu acestui ordinu ii-au escortatu din locuintie si despoiatu de averile loru. Capel'a din Kyong-Mingfof (langa mare) o-au derimatu, ér pre caticheti ii-a batutu si alungatu de acolo.

Iapani'a. Crestinismulu a facutu concuiste frumose in Iapani'a, cu deosebire in orasiere Iokahama si Ieddo, unde pe langa missionari au luat parte activa in acéstá lucrare, inca si crestinii indigeni. Mai deaprópe, missionariulu americanu Miller a fostu rechiamatu la Ujedaba pentru a inspectianá comunitatea crestina de acolo, carea numera 25 membri, intre cari cinci capabili de a se botezá si cuminecá. In anulu 1870. in Iapani'a abia erau diece convertiti, si acum aici sunt 10 biserici cu mai multi de 800 membri.

De insemnate este pentru noi missi'a ortodoxa in Asia. La anulu 1873. in Iapani'a missionarii ortodoxi din Rusi'a au avutu trei puncte de actiune, Hacodate, **) Ieddo si Sendai, de atunci credinti'a ortodoxa s'a latitu si consolidatu in mai multe parti ale Asiei. In anulu trecut, la una oca siune s'au crestinat 4000 pagani din plasa Minusa in Asia. Despre acestu faptu éca ce relatéza „Biser. ort. rom.“ La 15 Iuliu, Antoniu Episcopulu de Enisia si Crasnoiar a visitatu populatiunea din orasielulu Aschiz care se afla in plas'a de Minusa. Dar crestinii din Aschiz, inca cu doue luni má nainte si-au pusu tóte silintiele de a aflá numerulu esactu alu paganiloru ce ar voi ca cu oca siunea venirei episcopului Antonie se primésca botezulu. Intr'o intindere de 150 kilometri pe laturile riurilor: Asciz, Boz, Sir, Bee si Abacan, s'a aflu unu numeru de 2,740. La 10 Iuliu tuturoru acestor'a li s'a anuniatu venirea episcopului. Nime nu se asteptá ca numerulu completu de 2700 se vina la diu'a ficsata spre a primí botezulu. Inse la 15 Iuliu, candu episcopulu hotarise diu'a de botezu s'au adunatu nu numai 2740 ci inea mai multi, 4000, asia cà ambe laturile rialui Aschiz, in intindere de 6 kilometre, precum si orasiulu Aschiz, erau tic site de poporu. Nutrirea acestui numeru de poporn in timpu de trei dile au luat'o asuprasi cetatianulu P. I. Cuznetiov, institutorulu Catanov si membrii comitetului de reserva. La 15 Iuliu, dupa sever sirea santei liturgie si a Tedeumului, Preasantitulu

*) Misionarii grupéza in clase pre cei convertiti; in facare classa instituescu câte unu catichetu, care tiene inspectiunea si face tóte serviciile bisericesci la cei convertiti.

**) Sectiunea missiei din Hacodate sta sub inspectiunea ierom. Anatolie, romanu din Besarabia.

*) In acéstá rubrica vom publicá, dupre impregiurari, tóte evenimentele mai importante ce se vor ivi in crestinismu si in ierarhiile bisericiloru crestine, si in specialu evenimentele in administratiunea bisericésca si scolarie din metropoli'a nóstra.

Antonie împreună cu 6 preoți a și început a se-versi misterul sântului botezu. Botezul s'a sever-situ în riul Așchiz. Mai pre urma, pecându parte din preoți încă botezau și miruiau. Preasantitul Episcopu cu doi preoți au început a cuminecă pre noii botezați. cu sântulu trup și sange alu Dom-nului nostru Isusu Christosu. Instituturulu Catanov, aprovisionatu fiindu mai d'înainte cu unu mare numeru de cruciuliți, a datu fiacaruia din noii botezați câte o cruciulția. Servitiulu s'a început desu de demineti'a și s'a terminatu ser'a la 6 ore. Tutu-roru barbatiloru li s'a datu numele de Vladimiru, era femeiloru numele de Maria. Nasi au fostu 5 bar-bati cu familiile loru. —

Considerabile sunt progresele ortodoxiei și în alte parti din launtrulu imperiului rusescu, în Casanu, Astrahanu Caucazu, precum și în Siberia. Societatile misiunare: „Fraternitatea sântului Andrei, celu antaiu chiamatu“ și „Fraternitatea sântului Gurie“ au dezvoltatu multa energia și pana astadi continua cu adevratu zelul apostolicu propagarea evangheliei la poporele necrestine.

Diverse.

— **Procedur'a domnesca în privinti'a cartiloru scolarie oprite.** Precându la noi romanii, prin mai multe comune, domnii pretori și unii inspectori guverniali de scole visitara și viziteza nu numai scolele, ci și casele private ale invetiatoriloru, pentru de a caută și confiscă cartile oprite de înalt'a stapanire, și apoi pe temeiulu esemplari-loru luate cu forti'a din bietele bibliotece private ale invetiatoriloru, îi-tragu pe acestia în cercetare criminala, lucru fora tota bas'a legala, și ne mai pomenitu în tier'a acest'a, — totu pe atunci din foile domniloru aflămu, că bunaora mai decurundu în comitatulu Soliului, inspectorulu magiaru J. Menyey aflându la unii invetiatori slavi cărți oprite, și vrendu a le confiscă, ei cu provocare la dreptulu loru privatu de proprietate i-a denegatu cărțile, decâtu numai pe langa rebonificarea pretiului acelor'a. Firesce că diaristii magiari se îndigna, dar docentii slavi au dreptate.

O miscare, ce nu trebuie perduta din vedere. Este conformu spiritului timpului, ce adia de 20 ani asupra Ungariei și Transilvaniei, că cei ce vreu a se recomendă poterii de stat, cauta a se acatiă de principiuu principalu de stat, mai vertosu de gresitul principiuu supremu alu siovinismului, carele la noi se splica prin „magiarisare.“ Asia s'a inventatu din o asemenea parte istori'a, seu fabul'a că: în unele părți ale Transilvaniei, și anume în comita-tulu Unedórei, unde poporatiunea romana este mai compacta, (pana la 97 procente) printre acesta massa mare de Romani s'ar află multe sate cu multe mii de locuitori, cari ar fi de nému curatu magiaru, dar în decursulu timpului si-ar fi uitatu limb'a, și ar fi adoptatu pe cea romana. Nimicu sub sóre mai pucinu probatu și mai pucinu proba-bilu ca acest'a; insusi marele Kossuth într'o epistola a sa mai noua si-esprime mirarea asupra acestui fonomenu de curendu descoperitu de desmagiarisare a sementiei arpadiane prin valachi. Acesta mirare pune adevérulu în cea mai sus-piciósa lumina. Decátu acestu scrupulu este mai grea și nedeslegata întrebarea, că: óre unu poporu, ce în decursulu secliloru s'a desnacionalisatu, seu cum se dice „amalgamisatu“ de sine, și prin legile naturei, adeca s'a prefacutu în alte popóre, este óre dreptu și rationale, ca chiar în contra vointicii sale a se desface prin maiestria, seu chiar cu sil'a de elementele, în cari l'a prefacutu timpul și sla-

bitiunea seu dispozițiunea sa naturala, și asia a-lu restituit érași — de voia de nevoia — elementului pretinsu? Ori cum o séma de domnii magiari vóindu dóra a ferí pre gu-vernul de suspitiunea, seu și mai multu de acúsări grele, ca cele ce se ridicara de curendu în contra-i mai cu séma din Bucuresti, că tinde a magiarisá cu forti'a, s'a apucatu a alarmá magiarimea pre cale privata, și a aduná bani și patroni, pentru a încercá desromanisarea pretinsiloru magiari romanisati din comitatulu Unedórei, de o camdata prin scóla și apostolatu — otarindu a infientiá în Deva a scóla reala, în carea se primésca și se tiena cátu mai multi tineri din acele comune pretinse romanisate, de unde apoi crescuti și inspirati, se-ii faca apostoli pentru magiarisarea acelu poporu. Este evidentu, că acesta pornire trebuie se descepte banuiele grele, anume că ea trebuie se duca la credinti'a, cumca se cauta mai multu pretestu, decâtu adevérulu și dreptatea. Destulu că în urm'a unei pasiri energice în tota-tiér'a unгурésea și Ardealu, cam de vr'o trei luni de dile se constatá, că spre scopulu arétatu abiá se aduná sum'a de 1407 fl. Astfelu urditorii ideii și ai planului început a se convinge, că — diu pre calea acest'a nu se merge înainte pana-i lumea! Dreptu ce acum mereu si-ridica vocea si-pretindu, ca înalt'a stepanire se iea caus'a în mana și se o înainteze cu poterea și pung'a statului! Asia tocma cetimu prin foile magiare, cum unu d. Solyom István, unulu dintre cei multi, ce în ruptulu capului umbla a se reco-mendá celoru de sus, face apelulu și planulu catra guvernul, ca numai decâtu se se ingrigésca a deschide prin acele parti din Unedóra gradine și scóle, în cari se se crésca magiariesce celu pucinu 1000--2000 copilasi, pre langa acést'a se se subventioneze și celelalte scóle dela tiéra, ce propunu limb'a magiara. Căci — numai asia se va ajunge scopulu, adeca se va smulge o parte de poporu din sinulu romaniloru, spargendu-se și slabindu-se mass'a cea compacta a acestor'a. Cumca prin astfelu de apucature poporulu nostru se póte slabí si cu timpul si ucide, — acest'a admítetu! dar — cumca pre acesta cale natiunea magiara se fie în stare a cascigá ceva și a-si asecurá viitoriulu, — despre acest'a tare ne indoimu. Ori cum cei chiamati se pri-veghieze și se-si faca detorinti'a! — (V. B.)

— **Alegere de invetiatoriu.** Cetimu în „Higien'a și Scol'a“: În Girocu s'a ténutu în 30 Ianuaru a. e. alegere de invetiatoriu. c. v. Au recursu pentru acesta statiuene invetiatorésca 7 individi, dintre cari 1 cu cualificatiuni eminate în tota privinti'a, 1 cu cualificatiune buna și 5 cu cualificatiune suficiente. S'a ténutu servitiulu dumnediescu și chiamarea Duhului sant dupa tipicu cu tota evlavi'a, s'a stropitu poporulu numerosu cu aghiasma si ast-feliu cugetam că cuvintele preotului: „Asia se lumineze mintea vostra“ au strebatutu în inimele alegatoriloru și li-a luminatu mintea, ca se pricepa, ce acvisitiune scumpa este unu invetiatoriu bunu, teoretice și practice bine cualificatu, caruia au se încreda ei educatiunea și instructiunea copiiloru sei. Dar me-am insielatu. Adunenduse comitetulu parochialu inspectorulu i propuse a alege trei din cei ce au recursu, și i recomanda la loculu I pe celu eminentu, 2 pe celu bunu a 3 pe unulu din cei 5: elu ceru pe Craiovanu, care érá substituitu. — Cu acest'a candidatiune intra în sinodu și dupa ce se deschise sinodulu, i se spuse ce candidatiune a combinatu comitetulu parochialu, i se spuse, ce lucru importantu are elu se implinésca dupa dreptulu celu frumosu, ce lu-dá biseric'a prin statutulu organicu, se admoniá a fi cu atentiune la scopu și astfelu a alege pe celu, ce va poté mai bine coresponde acestui scopu. Apoi ceti cualificatiunea celoru doi d'intaiu candidati, dar candu vení la alu treilea, d'abia pronunçia numele lui Craiovanu, pana cei din tind'a scolei și începura a rigní și stigá: Craiovanu, Craiovanu, nu ne trebuie altulu. — Inspectorulu îi admoniá, că asia nu merge alegerea, alegerea e bisericésca, unde trebuie pazita sântieni'a, dându fiacare votulu dupa

consciința și cunoștința sa, era nu după preocupățiunile și siopte, și provoca alegătorii la vot. Votându-se, celule eminent primă 18, celule bunu 2 și celule slabu 59 voturi. Éta cum alege poporul! Éta cum asculta elu de vocea barbătilor devotați binelui comunu naționalu, éta cum întielegu ei admonițiunile jurnalistilor nostri, cari la tôte ocasiunile striga: cultura! cultura! Aci e limanulu, aci scaparea noastră! — Ei orbiti de patimi și de preocupățiunile, nu vreu se asculte, nu vreu se pricepa, se cunoșca, ce e mai bunu, dar alegu, ce e mai reu, și astfelu de alege se întempla mai pretutindine! Potemu noi dara cere de la unu tineru, ca se se devoteze acestei chiamari, pregătinduse bine și de ajunsu în tota privința pentru densa, candu elu la alege este respinsu, este nebagatu în sêma, și i se prefera altulu cu multu mai pucinu calificatu. Incheiu cu cea mai adanca durere de inima, că asia nu vomu, nu potemu prosperă, ci trebuie se regresamu!

— A esitu de sub tipariu „Reportulu generalu istoricu,” despre activitatea societății „Petru Maioru” a junimei romane din Budapesta, dela înființarea societății până în prezente; o brosiura de 42 pag 8°, lucrata cu multa diligența și studiu de Dlu Petru Ilesiu, secretariulu societății. Se vinde în folosulu fondulu societății cu 30 cr. esem-

— **Serbarea duminicii** este o cestiune, de care protestanții din Germani'a se ocupa cu multa seriozitate. Sinodulu generalu din Baden într'o sesiune nu de multu ținuta, cu privire la serbarea duminicii a constatat, că buna starea religioasă morala și materiala a poporulu condițiunea dela observarea caracterulu serbatorescu alu duminicilor și abținerea dela lucru și dela petrecerile necuvintose în dilele de dumeneci. Sinodulu aprôba totodata nesuntiele laudabile manifestate în Svitier'a și Germani'a, cu scopulu d'a reduce transportulu pe căile fierate în dumeneci și serbatori numai la celea mai neaperate trebuințe, ca personalulu oficialu se asigure barem a treia parte din dilele de dumeneci și serbatori pentru repausu.

— **Catolicii vechi** în Helveti'a de presinte constitucescu 55 comune bisericesci cu 73.380 suflete. Numerulu loru s'a sporitu mai vertosu în urmarea unei deciziuni a consiliulu din Genfu, care pre tôte comunitățile catholice din cantonulu de Genfu le-a dechiaratu de apartinenție la biseric'a catolicilor vechi, era cei ce nu voiescu a se asociă la catholicii vechi, trebuie se faca dechiaratiune de refusu, și o repasă din biserică.

(§) **Multiamita publica.** Societatea de lectura a elevilor institutulu pedagogicu-teologicu gr. or. din Aradu, vine prin acest'a a-si esprimă multumit'a sa onoratulu publicu pentru atentiunea, ce o a aretatu facia de dens'a prin participarea în numeru forțe frumosu la siedint'a publica arangiata în 31 decembre 1876. si pentru ofertele benevole, cu care onoratulu publicu a contribuitu cu acêsta ocaziune în folosulu fondulu societății. Domnii, cari au contribuitu cu acêsta ocaziune sunt urmatorii; Ioan Popoviciu Deseanu, adv. 5 fl., Nicolau Filimonu adv. 5 fl., Georgiu Dogariu prop. 4 fl., Petru Florescu propr. 4 fl., Vasiliu Belesiu referinte consist. 3 fl., Iosifu Popoviciu adv. 2 fl., Ioanu Tieranu protopopu 2 fl., Dr. Atanasiu Siandoru prof. 2 fl., Dr. Ioanu Papp adv. 2 fl., Ioan Belesiu adv. 2 fl., Alessandru Pecicanu not. comitat. 2 fl., Paulu Milovanu not. com. 2 fl., Ignatiu Papp, secretariu consistorialu 2 fl., Stefanu Tamasdanu 2 fl., Iuliu Rusu 1 fl., Nicolau Marianu not. trib. 1 fl., Mircea B. Stanescu 1 fl., dna Ecatarina Pintea 1 fl., Atanasiu Tuducescu 1 fl., Alessandru Georgeviciu 1 fl., Georgiu Purcariu contabilu 1 fl., Nicolau Marcu telegrafistu 1 fl., Teodoru Ceontea prof. 1 fl., Petru Popoviciu 1 fl., Bogdanu Nicolae 1 fl., Sava Fercu fiscu reg. 1 fl., Dumitru Popoviciu 1 fl., Ioan Suciu 1 fl., Paulu 1 fl., Elia Dogariu 1 fl., Petroviciu 1 fl., Ioan Mladinu 1 fl., Iosifu Botto, adv. 1 fl., Terentiu Ratiu cand. adv. 1 fl., Ioanu Moldovanu ases. consist. 1 fl., Nicolau Popoviciu 1 fl., Nicolau Popoviciu 1 fl., Anciu 1 fl., Arcadie Siepetianu, maestru 1 fl. mai multi 4 fl.

60 cr. sum'a 70 fl. 60 cr. Din acêsta suma detragendu-se spesele de 14 fl. 21 cr. resulta venitu curatu de 56 fl. 39 cr. care suma s'a destinatu prin unu concludu alu societății pentru înmulțirea bibliotecii societății, și s'au si facutu pasii necesari pertru procurarea opurilor respective. În numele societății delectura a institutulu 1877. pedagogicu teologicu. Aradu în ¹³/₂₅ februaru. Demetriu Chiritia, not. coresp.

— **Educațiunea de scôla și acasa.** Sub titlulu acest'a va aparé incurendu în tipografi'a lui Filtsch din Sibiu, o carte lucrata de dlu Michail Velceanu, preotu Docnecea, dieces'a Caransebesiulu. Acêsta carte a obtienutu binecuvântarea archipastoreșca din partea Présanției sale, parintelui episcopu alu Caransebesiulu Ioanu Popasu. Ea va aparé în 7 côiie și va constă 80 cr. v. a.

Fapte generose, fapte romanesce. De vr'o optu ani de dile se facu în Brasiovu în fia-care anu la inițiativ'a preazelosulu domnu Diamandi Manole colecte de bani pentru provederea cu imbracaminte și incalciaminte a scolarilor romani seraci, dar' diligenti, alu caroru numeru este forțe considerabilu. Si aprôpe în fia-care anu se aduna câte 5—6 sute de floreni, cu cari se imbraca și incalcia 90—100 baiati și fetitii dela scôlele de aici. — În anulu acest'a inca s'au procuratu imbracaminte și incalciaminte spre scopulu menționatu în pretiu de preste 500 fl. v. a., cu cari s'au provediutu 92 de scolaru, baiati și fetitii. Actulu distribuiri a avutu locu Dumineca în ¹³/₂₅ Febr. în sal'a gimnasiulu romanu. Érá intru adeveru emotiunatoriu a vedé pre baiatii și fetitiile aprôpe descultie și desbracate cu căta bucuria primii din manile dlui Diamandi Manole incalciaminte și imbracaminte, de care avea o necessitate asiă de mare. Dlu Diamandi, pre care-lu cunoșce publiculu romanu și din multe alte fapte generose și adeverate romanesce, precumu este și donatiunea ce a facut'o acum vr'o patru ani pentru scolele romanesce din Bulgari'a, si-a câștigatu nu numai dela individii, ci dela întrêga natiunea romana cele mai frumoșe meritê. Asemenea și domnii Dumitru și Mihailu Stanescu, apoi D. Iencioviciu și alti romani generosi, cari au contribuitu spre acestu scopu. (Scol'a rom.) G. T

Redactoru respundietoriu: **Vincențiu Mangra.**

„ALBIN'A“

3—3

Institutu de creditu și de economiă în Sibiu.

Domnii actionari ai „Institutulu de creditu și de economiă „Albin'a“ se invita prin acêst'a, în vertutea art. 19 alu statutelor societății la

A patr'a adunare generala ordinaria, care se va ținé la Sibiu în **29. martiu 1877.** stilulu nou, înainte de amédi la 10 ôre în cas'a institutulu din strad'a macelariloru (colțiu stradei Bayer Nr. 1.)

Obiectele:

1. Raportulu generalu alu Directiunei cu bilantiulu anualu și raportulu Comitetalulu de revisiune.
2. Ficsarea dividendelor.
3. Distribuiri sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea pretulu marceloru de presentia.
5. Ficsarea onorariulu pentru membrii Comitetalulu de revisiune.
6. Intregirea comitetulu de revisiune.

DD. actiunari, cari în sensulu art. 22. 23. 24 din statute voiescu a participă la numit'a adunare în persona séu prin plenipotenti, sunt rogati, a-si depune la cass'a institutulu actiunile loru și eventualu dovedile de plenipotintia, celule multu până în 26 martiu 1877. stilulu nou, după amédi la 6 ore. — Sibiu 20 fauru 1877.

Directiunea institutulu.

49.
1877.**Edictu.**

Augustin Puticiu nascutu din Paulisii si fostu preotu gr. or. in Paulisii si pe urma in Siepreusiu, carele nainte de acést'a cu 8 ani si-a parasitu legiuita sa socia Sofi'a nasc. Ardeleanu din Aradu, fara se se scie unde se afla; prin acést'a e provocatu cumca de la prim'a publicare a acestui edictu in restimpu de unu anu si o di se se prezenteze nainte scaunului protopresviteralu din Aradu, — căci la din contra, caus'a divortiala radicata de catra amintit'a sa socia si in absinti'a lui se va pertractá si fini cu aducearea sentintiei, in sensulu canoneloru santei nóstre biserici.

Datu din siedinti'a scaunului protopresviteralu tienuta in Aradu la 17/29 Ianuariu 1877. **Ioanu Ratiu**, m. p. protopopulu Aradului.

Concursu.

Pentru parochi'a vacanta Cosdeni in care din lips'a recurrentiloru nu s'a potutu efeptuí alegerea tienuta la 31. Oct. a. t. 1876. — se escrie concursulu nou pelanga emolumintele: pamentulu parochialu de 8 cubule, stóle si biru dela 110 numere de case, cartiru liberu cu gradina.

Doritorii de a ocupá acést'a parochie au a-si trimiterecururile instruate cu tóte documintele prescise in Stat. org. protopresbiterului Papmezeului D. Elia Moga pana in 27 Martie a. c. v. — éra in 29 martiu se va tiené alegerea.

Cosdeni 26 fauru v. 1877. **Comitetulu parochialu.**

In contielegere cu **Elia Moga**, protopresbiterulu tractualu.

1—3.

Pentru ocuparea postului de capelanu langa neputintiosulu preotu din comun'a Herendesci, in protop. Lugosiului, cottulu Carasiului, se escrie concursu cu terminu pana la 20 Martiu vechiu a. c.

Emolumintele sunt: 20 jugere de pamentu aratoriu si pentru fenatiu, un'a a treia parte atátu din birulu preotiescu, cátu si din stol'a usuata si platiu parochialu de unu jugeru pamentu intravilanu.

Recurenti au a-si adresá recurrencele timbrate si instruate in intielesulu statut. org. bis. catra on. sinodu parochialu gr. or. din Herendesci si ale tramite Dlui Georgiu Pesteanu protopresbiteru in Lugosiu.

Herendesci 26 fauru 1877. **Comitetulu parochialu.**

In contielegere cu D. protop. tractualu.

2—3.

Conformu ordinatiunei consistoriale ^{Nr. 300.} 1877. se escrie concursu pentru statiunea de capelanu in Micalaca, carele totu odata va avé a functioná si ca invetiatoriu in clas'a a dóua, — emolumente sunt: 1) 1/2 din sessi'a parochiala, 2) 1/2 din tacele stolari, 3) 150 fl. titulu biru, 4) cuar-tiru in natura, au 100 fl. dupa cum va voi comun'a.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune trebuie se aiba testimoniu celu putienu de 4 classe gimnasiali, despre absolvirea cursului clericalu, si testimoniu de cualificatiune, dupa intielesulu regulamentului provisoru din 1876. Nr. 108. §. 10 pentru parochia de clasa II., — si recurrencele sale adresate catra comitetulu parochialu se le transpuna la protopresviterulu Aradului pana in 30 de dile dela antaie publicare.

Cei necunoscuti cu poporul au a se presentá in vreo Dumineca au serbatóre in Biserica pentru a-si aratá desteritatea in cantu si tipicu.

Alegerea se va tienea in 29 Martie st. v. adeca a treia di de pasci.

Aradu in 18 februaru st. v. 1877.

Ioanu Ratiu, m. p. protopopulu Aradului.

In contielegere cu comitetulu parochialu din Micalac'a.

2—3.

Se deschide concursu pe vacant'a parochie de clas'a treia din Chertesiu ppresviteratulu Ienopoliei (Borosineu) cu terminulu de alegere pe a 5-a domineca in postulu paresimeloru, séu pe 13 Martie a. c. st. v.

Venitulu parochialu: un'a sesiune pamentu aratoriu de a treia clasa — stolele îndatinat — birulu parochialu fructulu de gogoasie (cóbe) din padurea comunala; numerulu caseloru 125.

Recurentii au se produca testimoniu despre absolvirea teologiei — de cualificatiune si atestatu de moralitate, — preotii santiti vor avea preferintia; — si pona la diu'a alegerei, se voru presentá la sant'a biserica din Chertesiu in vre-o domineca, ca se-si arate desteritatea in cantari, séu in cuventarile bisericesci.

Recursele adresate comitetului parochialu, se voru trimiterecururile ppresviteralu in Ienopolea (Borosineu) posta ultima Borosjenó.

NB. — Alesulu preotu, va avé a dá jumătate din tóte veniturile parochiale veduvei preotese séu orfaniloru reposatului preotu Alessandro Gergariu pona la anulu reposarei, adeca pona in ultima Octomvrie a. c.

Chertesiu 11. Fauru 1877.

Comitetulu parochialu gr. or. din Chertesiu.

Cu contielegerea mea **Nicolau Beldea** adm. ppresviteralu.

2—3.

Concursu pentru definitiv'a implere a postului invetiatoriu dela scol'a nóstra ortodossa romana confessionale din Lazú, tractulu protopresbiterale alu Ienopolei, de care sunt legate urmatóriele emolumente, si anume: a) in numerariu 100 fl. v. a. b) cereali 10 cubule 1/2 grâu 1/2 papusioiu; c) 10 stang. de lemne; d) cortelu liberu cu gradin'a de legume.

Cei ce voru reflectá la acestu pestu, sunt pofiti, recurrencele sale ajustate conformu „statutului organicu“ si intitulate comitetului parochiale din Lazú, se le adreseze Inspectoratului scolariu cercualu confesiunалу in Iosasielu p. u. Gurahonez pana Miercuri in septeman'a luminata adeca 30 Martiu vechiu a. c. in care di va fi si alegerea.

Recurrencele cu testimoniu de calificatiune mai bunu, cu atestatu de moralitate esemplaria si de practica indelungata va avé preferintia.

In fine se mai recere dela aspiranti ca in timpulu premergutoriu alegerei se se presente in careva domineca séu serbatoria la s. biserica, din Lazú, unde si-va aretá desteritatea in cantari si tipicu, si se voru face cunoscuti poporului alegatoriu.

Iosasielu la 20 Februaru vechiu 1877. — **Comitetulu parochiale in contielegere cu inspectoratulu scolariu cercualu confesionalu:**

Ioanu Muntenu, m. p. presbiteru parochiale ca inspect. scol. cercualu conf.

2—3

Sementie din Erfurt

pentru

legume de gradina si economia

se afla in calitate buna

la

MARX & VELSZ**Aradu, strat'a bisericeii la „canele albu“**

NB. La cererea eumperatoriloru tarif'a li-o trimitemu francata.